

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL.410.8.4.2024

Burmistrz
Krzysztof Szulborski
Urząd Miejski w Miłakowie
ul. Olsztyńska 16
14-310 Miłakowo

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/063 – Rozpoznanie i zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych roślin i zwierząt w przyrodzie

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Miłakowie, ul. Olsztyńska 16, 14-310 Miłakowo (dalej: Urząd).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Szulborski, Burmistrz od 21 listopada 2018 r. (dalej: Burmistrz).
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Warunki organizacyjne realizacji zadań związanych z rozpoznaniem i zwalczaniem inwazyjnych gatunków obcych roślin i zwierząt. 2. Realizacja zadań związanych z rozpoznaniem i zwalczaniem inwazyjnych gatunków obcych roślin i zwierząt.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2024 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych, tj. do 19 lipca 2024 r.), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały znaczenie dla przedmiotu kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontroler	Izabela Kowalska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/55/2024 z 23 kwietnia 2024 r. (akta kontroli str.1-6)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W kontrolowanym okresie w Urzędzie podejmowano działania w zakresie rozpoznania i zwalczania występującego na terenie Gminy barszczu Sosnowskiego zaliczanego do inwazyjnych gatunków obcych (dalej: IGO). W Urzędzie prawidłowo postępowano w przypadku zgłoszeń o obecności IGO w środowisku. Prowadzono również działania zaradcze. Nie były one jednak wystarczające i konieczne jest ich kontynuowanie w celu skutecznej eliminacji IGO.

W toku kontroli stwierdzono również nieprawidłowości polegające na:

- niesporządzeniu do 3 czerwca 2024 r. gminnego programu ochrony środowiskowa, mimo iż taki obowiązek wynikał z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska³,
- niezłożeniu Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Olsztynie (dalej: Dyrektor RDOŚ) dwóch raportów o przeprowadzonych działaniach zaradczych na terenie Gminy, co było niezgodne z art. 21 ust. 14 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych⁴,
- niepodjęciu do 20 czerwca 2024 r. działań w celu zawarcia porozumień, o których mowa w art. 22 ust. 3 ustawy o IGO, mających zapewnić współpracę z jednostkami wskazanymi w art. 22 ust. 1 ustawy o IGO,

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 54, ze zm.

⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1589, ze zm., (dalej: ustawa o IGO).

- nierzetelnym postępowaniu w sprawie złożonego wniosku do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie (dalej: FOŚiGW) poprzez złożenie nieaktualnego załącznika.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Warunki organizacyjne realizacji zadań związanych z rozpoznaniem i zwalczaniem inwazyjnych gatunków obcych roślin i zwierząt

Opis stanu faktycznego

1.1. W Regulaminie organizacyjnym Urzędu⁶ zadania związane z realizacją polityki Gminy w zakresie ochrony przyrody i środowiska przypisane były Referatowi Gospodarki Terenowej (dalej: Referat). Zarówno w ww. regulaminie jak również w zakresie obowiązków inspektora ds. środowiska i rolnictwa (od grudnia 2023 r. zatrudnionego na stanowisku kierownika Referatu), wykonującego zadania będące przedmiotem kontroli, nie wyszczególniono zadań wynikających z ustawy o IGO, tj. zadań obejmujących przyjmowanie i procedowanie zgłoszeń o występowaniu IGO, planowanie i realizacja działań zaradczych, monitorowanie skuteczności wykonania tych działań, współpraca z innymi jednostkami administracji publicznej w zakresie procedowania zgłoszeń o występowaniu IGO.

Burmistrz wyjaśnił, że jego zdaniem ujęte w regulaminie organizacyjnym oraz w zakresie czynności pracownika zadania dotyczące ochrony środowiska obejmują również zadania dotyczące rozpoznania i zwalczania IGO.

(akta kontroli str. 7-52)

1.2. W okresie objętym kontrolą zadania dotyczące IGO realizował jeden pracownik (od 2023 r. zatrudniony na stanowisku kierownika Referatu). Posiadał on wyższe wykształcenie w zakresie ochrony środowiska oraz wieloletnie doświadczenie na stanowisku inspektora ds. środowiska i rolnictwa (od 2009 r.).

W latach 2020-2024 (do 15 kwietnia) pracownicy Urzędu nie uczestniczyli w szkoleniach obejmujących zakresem tematykę dotyczącą rozpoznania i zwalczania IGO.

Burmistrz wyjaśnił, że pracownik odpowiedzialny za rozpoznanie i zwalczanie IGO nie zgłaszał potrzeb szkoleniowych w tym zakresie.

(akta kontroli str. 51-54)

1.3. W latach 2020-2024 podmioty zewnętrzne oraz wewnętrzne komórki Urzędu nie prowadziły kontroli dotyczących realizacji zadań wynikających z ustawy o IGO, w tym w zakresie rozpoznania i zwalczania IGO.

(akta kontroli str. 55-69)

1.4. W okresie objętym kontrolą nie wpłynęły skargi lub wnioski dotyczące rozpoznania i zwalczania IGO.

(akta kontroli str. 70)

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ W okresie objętym kontrolą obowiązywał Regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniami Burmistrza Miłakowa: Nr 10/2023 z dnia 6 lutego 2023 r. ze zm. oraz Nr 1/2015 z dnia 2 stycznia 2015 r. ze zm.

1.5. W Urzędzie nie wprowadzono procedur dotyczących rozpoznania i zwalczania IGO. Burmistrz wyjaśnił, że realizacja tych zadań jest prowadzona na podstawie przepisów zawartych w ustawie o IGO.

(akta kontroli str. 51-52, 70)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

OBSZAR

2. Realizacja zadań związanych z rozpoznaniem i zwalczaniem inwazyjnych gatunków obcych roślin i zwierząt

2.1. Realizacja zadań związanych z rozpoznaniem inwazyjnych gatunków obcych roślin i zwierząt

Opis stanu
faktycznego

2.1.1. W Urzędzie w czerwcu 2022 r. dokonano rozpoznania trzech stanowisk IGO, na których stwierdzono barszcz Sosnowskiego. W dwóch przypadkach informacje uzyskano od Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa Oddziału Terenowego w Olsztynie (dalej: KOWR). Na terenie nieruchomości stanowiących własność KOWR zlokalizowano barszcz Sosnowskiego na powierzchni 1,5 ha⁷ oraz dodatkowo, na kolejnej działce, stwierdzono 150 osobników tej rośliny⁸. W trzecim przypadku Urząd we własnym zakresie zidentyfikował stanowisko barszczu na działce gminnej⁹ o powierzchni 0,45 ha.

Powołana przez NIK biegła w zakresie rozpoznania i występowania roślin IGO, po przeprowadzeniu 19 czerwca 2024 r. oględzin na siedmiu wytypowanych przez nią siedliskach stwierdziła stanowiska barszczu Sosnowskiego występujące w obrębie Boguchwały na powierzchni 13 978 m² na działce 272/1 oraz na powierzchni 3724 m² na działce 269/3.

Ponadto na poboczu drogi powiatowej¹⁰ na powierzchni około 24 m² biegła stwierdziła występowanie rdestowca sachalińskiego.

Zgłoszenie o stwierdzeniu obecności IGO na terenie Gminy przekazano Burmistrzowi 25 lipca 2024 r.

W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy było sześć obwodów łowieckich. Analiza dostępnych w Urzędzie wszystkich (14) rocznych planów łowieckich obejmujących lata 2020-2025 wykazała, że dzierżawcy poszczególnych obwodów wykazywali zaobserwowanych od 10 do 30 jenotów na terenach gminnych.

W Urzędzie nie podejmowano współpracy z kołami łowieckimi w celu ustalenia dokładnej lokalizacji stanowisk tych zwierząt na obszarze Gminy. Nie zgłaszano również obecności zwierząt IGO do rejestru IGO.

Burmistrz wyjaśnił, że wykazane przez dzierżawców w planach łowieckich inwazyjne gatunki obce zwierząt nie zostały zgłoszone do RDOŚ ze względu na brak formalnych zgłoszeń na formularzach zawierających ustawowe informacje. Dodał, że

⁷ Gudniki, dz. Nr 275/102, obręb Warkalki.

⁸ Gudniki, dz. Nr 281/5, obręb Warkalki.

⁹ Gudniki, dz. Nr 275/101, obręb Warkalki.

¹⁰ 281506_5.00014.182 przy granicy z działką 281506_5.00014.299.

wyszczególnione w rocznych planach łowieckich informacje o zwierzętach IGO wymagają doprecyzowania w zakresie lokalizacji, gdyż obwody kół łowieckich zasięgiem obejmują również obszary innych gmin.

(dowód: akta kontroli str. 72-217, 349-355)

2.1.2. W Urzędzie nie sporządzono do 3 czerwca 2024 r. gminnego programu ochrony środowiskowa, mimo iż taki obowiązek wynikał z art. 17 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska (opisano w pkt 1 sekcji stwierdzone nieprawidłowości).

(dowód: akta kontroli str. 71)

2.1.3. Analiza dokumentacji trzech zgłoszeń o obecności IGO w środowisku wykazała, że spełniały one wymogi wskazane w art. 15 ust. 2 i 3 ustawy o IGO, tj.:

- zostały sporządzone w formie pisemnej,
- zawierały odpowiednie informacje, w tym m.in. dane zgłaszającego, nazwę IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii albo stwarzające zagrożenie dla Polski, liczbę okazów lub powierzchnię, miejsce i datę stwierdzenia obecności IGO w środowisku,
- Urząd w terminie do 7 dni od daty otrzymania przekazał zgłoszenia do Dyrektora RDOŚ,
- zgłoszenia dokonano w postaci elektronicznej, zgodnie ze wzorem zamieszczonym w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

(dowód: akta kontroli str. 218-239)

2.2. Realizacja zadań związanych ze zwalczaniem inwazyjnych gatunków obcych roślin i zwierząt

2.2.1. W stosunku do zidentyfikowanego stanowiska IGO na terenie Gminy, od 2022 r. prowadzono działania zaradcze, tj. koszenie i opryski, które powtarzano dwu lub trzykrotnie w trakcie sezonu wegetacyjnego. Opryski środkami chemicznymi były dokonywane w miesiącach kwiecień-maj oraz powtarzane w zależności od potrzeb. Biomasa powstała w wyniku zwalczania rośliny pozostawiona była na miejscu pozyskania, gdzie podlegała naturalnemu rozkładowi.

W latach 2022-2024 (do maja) działania zaradcze realizowali pracownik Urzędu, który ukończył szkolenie podstawowe strażaków ratowników ochotniczej straży pożarnej. Szkolenie obejmowało m.in. zagadnienia dotyczące: sprzętu ochrony dróg oddechowych, działań w czasie miejscowych zagrożeń, zadań w czasie działań chemiczno-ekologicznych. W maju 2024 r. zawarto umowę na kompleksowe wykonanie zabiegów związanych ze skutecznym usunięciem barszczu Sosnowskiego z terenu działki gminnej.

W latach 2020-2021, tj. przed wejściem w życie ustawy o IGO, prowadzono działania w celu likwidacji barszczu Sosnowskiego własnymi zasobami oraz przy pomocy firmy zewnętrznej (opisano w pkt 2.2.10. wystąpienia).

(dowód: akta kontroli str. 240-246)

2.2.2. W okresie objętym kontrolą do Urzędu nie wpłynęły wnioski o udzielenie zwolnienia podmiotu władającego z obowiązku przeprowadzenia działań zaradczych, a także nie przeprowadzano takich działań na koszt tego podmiotu.

(dowód: akta kontroli str. 247)

2.2.3. Zgodnie z obowiązującym w Urzędzie Regulaminem udzielania zamówień publicznych¹¹ w przypadku udzielania zamówień, których wartość nie przekracza 35 tys. zł netto nie ma wymogu prowadzenia procedury wyboru wykonawcy oraz sporządzania protokołu. W latach 2020-2024 (do 30 maja) Urząd na zadania zaradcze w stosunku do IGO wydatkował od 270 zł do 1197,86 zł (opisano w pkt 2.2.10. wystąpienia).

(dowód: akta kontroli str. 248-268)

2.2.4. Urząd nie złożył Dyrektorowi RDOŚ raportów o przeprowadzonych w latach 2022-2023 działaniach zaradczych na terenie Gminy Miłakowo, mimo iż obowiązek taki wynikał z art. 21 ust. 14 ustawy o IGO (opisano w pkt 2 sekcji stwierdzone nieprawidłowości).

(dowód: akta kontroli str. 217)

2.2.5. Pracownik Urzędu monitorował corocznie miejsca występowania barszczu Sosnowskiego, a odbywało się to podczas wizji przy wykonywaniu czynności służbowych w terenie. Otrzymywano również informacje od KOWR, tj. właściciela działek, na których występował barszcz Sosnowskiego o przeprowadzonych działaniach zaradczych. Po uzyskaniu takiej informacji pracownik Urzędu dokonywał wizji terenowej w celu oceny ich skuteczności.

Kierownik Referatu wyjaśniła, że działki na których zidentyfikowano barszcz Sosnowskiego, zarówno na terenie Gminy jak i KOWR, to teren z dużą ilością gruzu, zadrzewień, gdzie dostęp jest ograniczony i utrudniony, co miało wpływ na skuteczność prac. Wskazała, że podjęte działania pozwoliły na niedopuszczenie do rozprzestrzenienia się barszczu na większą skalę.

W czasie oględzin (19 czerwca 2024 r.) przeprowadzonych przez biegłą na działce należącej do Gminy oraz dwóch należących do KOWR trwało wykaszanie osobników barszczu Sosnowskiego.

(dowód: akta kontroli str. 186, 269-272)

2.2.6. Działania zaradcze na terenie, na którym zidentyfikowano IGO do 19 czerwca 2024 r. (przeprowadzenie oględzin przez biegłego) nie były zakończone, stąd nie stosowano środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (art. 21 ust. 15 ustawy o IGO).

(dowód: akta kontroli str. 186, 217)

2.2.7. W okresie objętym kontrolą przekazano trzy informacje (wszystkie w 2022 r.)—dwóm mieszkańcom Gminy oraz pracownikowi KOWR w zakresie procedury zgłaszania stwierdzenia obecności IGO w środowisku oraz dwóch (w 2023 r.) w zakresie podjętych działań w stosunku do występującego w miejscowości Gudniki barszczu Sosnowskiego oraz ogólnej wiedzy na temat sposobów eliminacji tej rośliny. Były to odpowiedzi dla dziennikarzy „Gazety Olsztyńskiej” oraz tygodnika „Przegląd”. Na tablicy informacyjnej Urzędu, stronie internetowej, Facebooku Urzędu według stanu na 3 lipca 2024 r. nie udostępniono informacji/ogłoszeń o IGO,

(dowód: akta kontroli str. 217, 273-281)

2.2.8. W Urzędzie przy podejmowaniu działań zaradczych wobec IGO współpracowano z KOWR Zamiejscową Sekcją w Morągu, na którego terenie zidentyfikowano stanowiska barszczu Sosnowskiego. W ramach współpracy Urząd

¹¹ Zarządzenie nr 1/2021 Burmistrza Miłakowa z dnia 4 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu udzielania zamówień publicznych przez Gminę Miłakowo oraz poprzedzające je zarządzenie nr 74/2015 Burmistrza Miłakowa z dnia 11 września 2015 r. w sprawie ustalenia Regulaminu dokonywania zakupu dostaw, usług i robót budowlanych na potrzeby Gminy Miłakowo o wartości szacunkowej poniżej 30 tys. euro.

weryfikował zakres działań podejmowanych przez KOWR w celu eliminacji barszczu oraz terminy ich realizacji.

Współpraca nie została uregulowana w formie porozumienia, o którym mowa w art. 22 ust. 3 ustawy o IGO.

Do 20 czerwca 2024 r. nie podjęto również działań w celu zawarcia ww. porozumień z jednostkami wskazanymi w art. 22 ust. 1 ustawy o IGO mających zapewnić współpracę przy przeprowadzaniu działań zaradczych, tj. z dyrektorem regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, Polskim Związkiem Łowieckim (opisano w pkt 3 sekcji stwierdzone nieprawidłowości).

(dowód: akta kontroli str. 282-285)

2.2.9. Burmistrz wskazał, że najistotniejszym problemem zidentyfikowanym w Urzędzie w zakresie rozpoznania i zwalczania IGO był brak spójnego i całościowego systemu finansowania. Dostępne źródła finansowania, w tym z FOŚiGW, nie były wystarczające do pokrycia kosztów związanych ze skutecznym zwalczaniem IGO. W ocenie Burmistrza koszty związane z eliminacją roślin powinny być refundowane całościowo, bez angażowania środków właścicieli nieruchomości i pociągania ich do odpowiedzialności, gdyż zainfekowanie terenów IGO i rozprzestrzenianie się roślin jest konsekwencją niewłaściwej polityki środowiskowej. Dodatkowo Burmistrz wyjaśnił, że narzędzia i środki przymusu (działania zaradcze) wyszczególnione w art. 21 ustawy o IGO narażają organ na prowadzenie rozbudowanych, długoterminowych postępowań w zakresie windykacji poniesionych za władającego kosztów. Dodał, że rozpoznawanie i zwalczanie IGO winno być kompetencją organów odpowiedzialnych za ochronę środowiska (RDOS), które dysponują odpowiednim potencjałem kadrowym i narzędziami do skutecznej diagnozy i eliminacji IGO w środowisku.

Burmistrz dodał, że na rynku brak jest wykonawców do realizacji zadań związanych ze zwalczaniem IGO.

(dowód: akta kontroli str. 286-287)

2.2.10. W latach 2020-2024 (do 13 czerwca) Urząd poniósł koszty działań zaradczych wobec IGO w wysokości 3203,67 zł (w 2024 r. – 270 zł, w 2023 r. – 663,59 zł, w 2022 r. – 248,38 zł, w 2021 r. – 1197,86 zł, w 2020 r. – 823,84 zł). Koszty dotyczyły głównie zakupu środków chwastobójczych, paliwa do kosiarki, usługi koszenia. W latach 2022-2024 koszenia dokonywał pracownik Urzędu.

W trakcie kontroli NIK, Urząd skierował zapytanie ofertowe do jednego wykonawcy, a następnie zawarł z nim umowę¹² na kompleksowe wykonanie zabiegów związanych ze skutecznym usunięciem barszczu Sosnowskiego z terenu działki gminnej. W ramach umowy wykonawca został zobowiązany do wykonania oprysku środkiem chwastobójczym, a po 7-10 dniach wykoszenia pozostałości roślin wraz z wywiezieniem i utylizacją. Umowa została zawarta na kwotę 6843,60 zł. Środki na realizację umowy były uwzględnione w planie finansowym Urzędu.

W 2024 r., Gmina Miłakowo ubiegała się o dofinansowanie z FOŚiGW w ramach konkursu pn. „Ochrona przyrody – likwidacja barszczu Sosnowskiego i barszczu Mantegazziego”. Wnioskowano o kwotę 16 000 zł, na trwałe usunięcie barszczu Sosnowskiego z obszaru 4 ha, znajdującego się na terenie Gminy, obręb geodezyjny Warkalki. Z powodów formalnych wniosek został odrzucony w kwietniu 2024 r. (opisano w pkt 4 sekcji stwierdzone nieprawidłowości).

(dowód: akta kontroli str. 288-348, 356-359)

¹² Nr RGT.ZP.36.2024 z 21 maja 2024 r.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Do 19 lipca 2024 r. nie sporządzano gminnego programu ochrony środowiska, mimo, iż taki obowiązek wynikał z art. 17 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Burmistrz wskazał, że opracowanie gminnego programu ochrony środowiska zostanie zlecone firmie zewnętrznej.

(dowód: akta kontroli str. 51-52)

2. Za 2022 r. i 2023 r. nie złożono Dyrektorowi RDOŚ raportu o przeprowadzonych działaniach zaradczych na terenie Gminy Miłakowo, mimo iż obowiązek taki wynikał z art. 21 ust. 14 ustawy o IGO. Zgodnie z tym przepisem wójt, burmistrz albo prezydent miasta składa regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska właściwemu ze względu na miejsce przeprowadzenia działań zaradczych raport o przeprowadzonych działaniach zaradczych na terenie gminy zawierający informacje, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 3, w postaci elektronicznej, w formie danych oraz zgodnie ze wzorem udostępnionym przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, zamieszczonym w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, do dnia 31 stycznia za poprzedni rok kalendarzowy, w którym zostały przeprowadzone działania zaradcze.

Burmistrz wyjaśnił, że wynikało to z niedopatrzenia pracownika odpowiedzialnego za ten zakres zadań.

(dowód: akta kontroli str. 51-52, 71, 286-287)

3. W latach 2022-2024 (według stanu na 20 czerwca 2024 r.) nie podejmowano działań w celu zawarcia porozumień, o których mowa w art. 22 ust. 3 ustawy o IGO, mających zapewnić współpracę z dyrektorem regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, czy też z Polskim Związkiem Łowieckim, która stosownie do postanowień ust. 2 ww. artykułu mogłaby dotyczyć wymiany informacji związanych z obecnością IGO w środowisku, lub przeprowadzania działań zaradczych, lub przekazywania informacji o przeprowadzonych działaniach zaradczych.

Burmistrz wyjaśnił, że nie podjęto takich działań, ponieważ ustawa o IGO wskazuje jednoznacznie, że wszelkie działania, w tym m.in. przekazywanie zgłoszeń o stwierdzeniu IGO, ustalenie podmiotu władającego, przeprowadzenie działań zaradczych są zadaniami własnymi Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 343-344)

4. Nierzetelnie postępowano w sprawie złożonego 29 marca 2024 r. wniosku do FOŚiGW dotyczącego dofinansowania w ramach konkursu pn. „Ochrona przyrody – likwidacja barszczu Sosnowskiego i barszczu Mantegazziego”. Do wniosku załączono bowiem nieaktualne (z 5 lipca 2023 r.) zaświadczenie o braku zadłużenia Gminy Miłakowo z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska. Natomiast z Regulaminu programu dotacyjnego wprost wynikało, że przedmiotowe zaświadczenie jest ważne 3 m-ce, licząc od daty wystawienia dokumentu.

Sekretarz Gminy wyjaśniła, że na dzień składania wniosku Urząd nie dysponował aktualnym zaświadczeniem. Dodała, że złożono wniosek do Urzędu Marszałkowskiego o wydanie nowego zaświadczenia, ale dokument nie został uzyskany w oczekiwanym terminie.

NIK wskazuje, że Urząd wystąpił o przedmiotowe zaświadczenie dopiero 28 marca 2024 r. (podpis elektroniczny złożony o godzinie 16:06), podczas gdy termin zakończenia naboru określono na 29 marca 2024 r. Takie postępowanie nie było rzetelne. Z informacji uzyskanych z FOŚiGW do zakończenia naboru środki przewidziane w ramach konkursu nie zostały wykorzystane. Zdaniem NIK prawdopodobnym było, iż Urząd uzyskałby dofinansowanie w przypadku złożenia aktualnego zaświadczenia.

(dowód: akta kontroli str. 318-348)

OCENA CZĄSTKOWA

W Urzędzie prawidłowo i terminowo przekazywano do Dyrektora RDOŚ zgłoszenia o obecności IGO w środowisku. Podejmowano także właściwe działania zaradcze w stosunku do zidentyfikowanego na terenie Gminy barszczu Sosnowskiego. Nie wywiązano się natomiast z obowiązku sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska oraz nie złożono Dyrektorowi RDOŚ dwóch raportów o przeprowadzonych działaniach zaradczych. Nie podejmowano także działań w celu zawarcia porozumień, o współpracy z innymi organami i instytucjami, a ich zawarcie umożliwiłoby uzyskanie pełniejszych danych o rozpoznaniu IGO i w sposób efektywniejszy ich zwalczanie. W ocenie NIK, zasadne byłoby także wzmożenie działań informacyjnych i edukacyjnych dotyczących IGO, co przyczyniłoby się do upowszechnienia informacji o miejscach ich występowania, metodach zwalczania, a także wskazywałoby na zagrożenia jakie gatunki te powodują dla środowiska i zdrowia mieszkańców.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

Najwyższa Izba Kontroli w wyniku kontroli nie formułuje uwag. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnioskuję o:

1. Sporządzenie gminnego programu ochrony środowiska.
2. Wywiązywanie się z określonego w art. 21 ust. 14 ustawy o IGO obowiązku składania Dyrektorowi RDOŚ raportów o przeprowadzonych działaniach zaradczych.
3. Podjęcie, stosownie do wymogu określonego w art. 22 ust. 1 ustawy o IGO, współpracy m.in. z dyrektorem regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe oraz z Polskim Związkiem Łowieckim, przy przeprowadzaniu działań zaradczych wobec IGO i zawarcie w tym zakresie porozumień, o których mowa w art. 22 ust. 3 ww. ustawy.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, 13 września 2024 r.

Kontroler
Izabela Kowalska
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie
Dyrektor
z up.
Barbara Zajdel
p.o. Wicedyrektor

.....
podpis

